2014 06 08
JOSP

Sak 36/14 – 7

Godskriving – behov for rettslig avklaring

Problemstilling

En student med opptak og studierett til masterstudiet i rettsvitenskap ved UiB har skrevet masteroppgave ved UiO og søker godskriving av den i graden i Bergen. Forskrift om opptak, studier, vurdering og grader ved UiB (UiB-forskriften) har imidlertid en sperre mot godskriving av masteroppgave i grad som skal utstedes her. Spørsmålet er om sperren i UiB-forskriften er lovlig.

Hovedregelen: Univl. § 3-5 første ledd første punktum

Hovedregelen om godskriving finnes i univl. § 3-5 nr. 1 første punktum: *«Universiteter og høyskoler som tilbyr akkrediterte studier etter denne lov, skal godskrive beståtte emner, fag, eksamener eller prøver fra andre universiteter og høyskoler som tilbyr akkrediterte studier med samme antall studiepoeng i den utstrekning de oppfyller de faglige krav for en bestemt eksamen, grad eller utdanning ved institusjonen.»*

Det er ikke tvil om at masteroppgave omfattes av «emner, fag, eksamener eller prøver», og at hovedregelen er at den skal godskrives der de faglige kravene er oppfylt. Drøftelsene her gjelder utelukkende lovgrunnlaget og omfatter ikke de faglige vurderingene.

Denne bestemmelsen alene etterlater ikke tvil: **Masteroppgaven skal godskrives i graden i Bergen**.

Hjemmel for å begrense godskriving: Godskrivingsforskriften § 2

I forskrift om godskriving av høyere utdanning (godskrivingsforskriften) er det gitt hjemmel for en *begrensing i adgangen til godskriving* – der er introdusert et *tilknytningskrav*. I forskriftenes § 2 heter det: *«For at en institusjon skal kunne tildele en grad eller utstede vitnemål for fullført utdanning, må minst 60 av studiepoengene som skal inngå i beregningsgrunnlaget, være avlagt ved institusjonen.»* Dette vilkåret har åpenbare grunner for seg: En institusjon skal ikke utstede grad der den selv ikke har nevneverdig medvirkning. I andre ledd er institusjonens handlingsrom avgrenset: *«Institusjonen kan ikke oppstille et strengere tilknytningskrav enn det som følger av første ledd.»* Sett i sammenheng med bestemmelsen i forskriftens § 3 andre ledd, kan denne avgrensingen sees utelukkende som en skranke mot å kreve flere studiepoeng enn 60. Det er likevel ikke en åpenbar forståelse, og i alle fall ikke tilstrekkelig for den tolkingen av § 2 som er lagt til grunn i § 2.7 nr. 2 i UiB-forskriften.

Forbud mot godskriving: UiB-forskriften § 2.7 nr. 2 første ledd

I § 2.7 nr. 2 første ledd i UiB-forskriften heter det: *«Til graden master ved Universitetet i Bergen må minst 60 studiepoeng, inkludert masteroppgave, være avlagt ved Universitetet i Bergen.»*

Denne bestemmelsen alene etterlater ikke tvil: **Masteroppgaven kan ikke godskrives i graden i Bergen.**

Spørsmålet er om tilleggsvilkåret «inkludert masteroppgave» i UiB-forskriften er lovlig. For at det skal være lovlig, må andre ledd i godskrivingsforskriftens § 2 tolkes innskrenkende og leses som en skranke bare mot at tilknytningskravet skal gjelde flere enn 60 sp.

1. Er «inkludert masteroppgave» et *tilleggsvilkår*? Det kan hevdes at det bare er en (faglig) presisering av vilkåret i godskrivingsforskriftens § 2. Argumentet kan avvises: Det er mulig å oppfyllevilkåret i godskrivingsforskriftens § 2 uten å oppfylle vilkårene i UiB-forskriftens § 2.7 nr. 2. Vilkåret framstår utvilsomt som et *tilleggsvilkår*.
2. Er tilleggsvilkåret lovlig? Hovedregelen om godskriving er univl. § 3-5. Avgrensing – herunder vilkår – må ha (klar) hjemmel. En hjemmel er altså gitt i godskrivingsforskriftens § 2. Her er det imidlertid ikke gitt adgang til ytterligere avgrensing, med mindre man tolker andre ledd innskrenkende. Et holdepunkt for slik innskrenkende tolkning kan hentes fra andre ledd i § 3 – der er det eksplisitt gitt hjemmel for å utvide begrensingen fra 60 til 90 sp når det gjelder «gjenbruk» av sp som allerede har inngått i en grad. Dette gir imidlertid ikke grunnlag for å tolke andre ledd i § 2 innskrenkende: Nettopp det at rammene for utvidelse er gitt i § 3, taler for at de ville vært gitt i § 2 også, dersom lovgiver hadde ment at det skulle være rom for slike. § 2 og § 3 omhandler helt forskjellige realiteter og har ulike hensyn bak seg – det svekker også grunnlaget for å nytte den ene i tolkningen av den andre.
   Avgjørende blir det imidlertid at vi ikke har noen *klar* hjemmel for å stille opp tilleggsvilkåret og å nytte det til å avskjære den rettigheten studenten har etter univl. § 3-5 første ledd.

Konklusjonen blir at det ikke er adgang til å stille tilleggsvilkår for godskriving, utover det tilknytningskravet som er stilt opp i godskrivingsforskriftens § 2 andre ledd. **Tilleggsvilkåret i UiB-forskriften er ikke lovlig.**

Konklusjon

Vi kan ikke avslå studentens søknad om godskrivning av masteroppgaven på dette grunnlaget. Men vi må avklare hvordan vi forholder oss med hensyn til at vi må handle i strid med UiB-forskriften.